

ÖRÖKZÖLD

Ebben a rovatban olyan írásokat adunk közre, amelyek ugyan nem napjainkban íródtak, de a könyvtáros szakma számára örökre aktuálisak maradnak.

A KÖNYVTÁRI DUPLUMOK ÉRTÉKESÍTÉSE

A fölös többes példányok használatlanul drága férőhelyet bitorolnak s a könyvtár szempontjából terméketlen kezelésük szinte több időt és munkát kíván, mint az állományban megtartandó egyes példányok kezelése. Mennyi időt és erélyt pazaroltunk rájuk duplum voltuknak a katalógusunkból való megállapítása óta, a testvérpéldányaikkal való összehasonlítása, a duplumbélyegzővel való megjelölése, a nagy katalógusokból való kirekesztésük, külön duplumkatalógusba való vételük, értékelésük, külön elraktározásuk és számozásuk által, egészen addig, amíg értékesítésük, hasznosításuk — nem sikerül. Amíg az a legfőbb gondunk, hogy a könyvtár további gyarapodása számára férőhelyet biztosítsunk, ott állunk nyakunkon maradt duplumaink színültig megtelt raktára előtt s azon gondolkodunk, mint tudnánk valamilyen erélyes intézkedéssel megszabadulni tőlük s helyüket visszaadni az élő s használt könyveknek?

Igen nehéz túladni rajtuk, mert legtöbbje vagy elavult, vagy csonka, vagy érdektelen. A könyvtárba többnyire ajándékként kerülnek, mint olyan könyvek, melyek korábbi tulajdonosuknak sem kellettek már. A könyvtárnak védekeznie kell ellenük s ez a védelem kezdődjék avval, hogy

a könyvtár ne legyen köteles bármilyen ajándékot elfogadni. [...]

Nálunk, ahol a könyvtárak együttműködése még nincsen megszervezve, minden könyvtár külön-külön a maga módján birkózik meg a többes példányok problémájával. Megoldásának útjában sok akadály áll: a felelősségtől való rettegés és érzelmi akadályok. A könyvtáros szemében a könyv szentség; mindig a maximális értékére gondol; hozzászókot, hogy féltse a használóktól, a kölcsönzőktől; elidegenítése, átengedése más tulajdonába, nyugtalanító felelősségérzetet kelt benne. A duplumok hasznosítására általában csak akkor szánja magát, ha erre a raktári férőhely teljes elfogyása kényszeríti. [...]

...mit csináljunk azokkal a duplumokkal, melyek ellenérték nélkül sem keltenek senkinek? Azt hiszem, ilyenkor félre kell tenni minden érzelgősséget s el kell őket adni makulatúrának. Azokat a csonka, XIX. századeleji lexikonokat, hírlapszámokat, vagy a hasonlóképpen a legrosszabb papírra nyomtatott egyéb szeméttel, mely még makulatúrának sem használható, el kell égetni.

Fitz József

Könyvtári Szemle (1) 1935. január 20.

9. szám p. 68-69.

